

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 284/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Petrom Hudecom, advokátom, Bosákova 7, Bratislava, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 3Tp/13/2023 z 23. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 3Tp/13/2023 z 23. novembra 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 3Tp/13/2023 z 23. novembra 2023 **zrušuje a vec vracia** Špecializovanému trestnému súdu na ďalšie konanie.
3. Špecializovaný trestný súd **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevýhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 13 ods. 4, čl. 16 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, svojho práva podľa čl. 3 a 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a podľa čl. 4 a čl. 17 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením sudkyne pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 3Tp/13/2023

z 23. novembra 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť Špecializovanému trestnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 284/2024-12 z 28. mája 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Stred bolo pod ČVS: PPZ-112/NKA-ST4-2021 z 19. júla 2023 (ďalej aj „uznesenie o vznesení obvinenia“) podľa § 199 ods. 1 a 2 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie a zároveň podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestné činy v ňom špecifikované; okrem iných trestných činov aj pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku. Z doplnenia ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 6. augusta 2024 vyplýva, že o sťažovateľovej sťažnosti podanej proti uzneseniu o vznesení obvinenia bolo rozhodnuté uznesením európskej delegovanej prokurátorky Úradu európskej prokuratúry z 18. júla 2024 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietla.

4. Uznesením (druhým v poradí) európskej delegovanej prokurátorky Úradu európskej prokuratúry č. k. I. 000137/2021, EP V 33/21/1010-123 zo 4. októbra 2023 (ďalej len „uznesenie úradu európskej prokuratúry“) bolo rozhodnuté, že podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku sa zaist'uje majetok obvineného sťažovateľa, a to nehnuteľný majetok a peňažné prostriedky bližšie špecifikované v dotknutom uznesení; podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 96a ods. 3 Trestného poriadku bolo sťažovateľovi zakázané nakladať so zaistenými nehnuteľnosťami; podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 95 ods. 3 Trestného poriadku bola sťažovateľovi zakázaná akákoľvek dispozícia so zaistenými peňažnými prostriedkami na bankových účtoch až do výšky zaistenia vrátane peňažných prostriedkov dodatočne došlých na účet v banke vrátane príslušenstva a zároveň bolo rozhodnuté, že podľa § 426 ods. 1 Trestného poriadku sa zaistenie vzťahuje na celý majetok sťažovateľa, ako aj na majetok, ktorý nadobudne po zaistení; nevzťahuje sa však na prostriedky a veci, na ktoré sa podľa zákona nevzťahuje prepadnutie majetku.

5. O sťažnosti sťažovateľa z 27. októbra 2023 podanej proti uzneseniu úradu európskej prokuratúry sudkyňa pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu rozhodla namietaným uznesením sp. zn. 3Tp/13/2023 z 23. novembra 2023 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) s poukazom na § 191 písm. d) Trestného poriadku zamietla.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutému uzneseniu Špecializovaného trestného súdu sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje jeho nedôvodnosťou, neprimeranosťou, nezákonnosťou, a tým aj ústavnou neakceptovateľnosťou.

7. V konkrétnostiach sťažovateľ tvrdí, že Špecializovaný trestný súd sa nezaoberal dosahom a účinkami nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 1/2021-164 z 27. septembra 2023 (vyhláseného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 20. októbra 2023) (ďalej aj „nález ústavného súdu“), v zmysle ktorého došlo k strate účinnosti § 58 ods. 2 a 3 Trestného zákona, na uznesenie úradu európskej prokuratúry. Na podklade § 58 ods. 3 Trestného zákona bolo pritom založené zaistenie sťažovateľových nehnuteľností a peňažných prostriedkov. Odôvodnenie Špecializovaného trestného súdu (že trest prepadnutia majetku sa ukladá aj fakultatívne podľa § 58 ods. 1 Trestného zákona, a teda je jeho uloženie ponechané na uvážení súdu a pre vydanie uznesenia úradu európskej prokuratúry tak boli naplnené zákonné predpoklady) sťažovateľ považuje za nesprávne a nezákonné. Uznesenie úradu špeciálnej prokuratúry totiž nebolo vydané a odôvodnené s poukazom na § 58 ods. 1 Trestného zákona.

8. Sťažovateľ ďalej akcentuje, že Špecializovaný trestný súd nevyhodnotil ani jeho námietky o neaplikovaní § 50 ods. 3 a § 95 ods. 4 Trestného poriadku úradom európskej prokuratúry. Potreba ich aplikácie pritom vyplýva priamo z § 425 ods. 1 Trestného poriadku, čím došlo k situácii, keď sťažovateľ nemá „*právne vymedzené ani základné nevyhnutné životné minimum, na ktoré sa zaistenie jeho majetku nevzťahuje*“. V tejto súvislosti poukázal aj na neprimeranosť zaistenia jeho majetku. Predmetný postup má byť aj v rozpore s § 4 zákona č. 312/2020 Z. z. o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

9. Vzhľadom na namietanú neprimeranosť zásahu do jeho majetku došlo podľa názoru sťažovateľa aj k porušeniu zákazu neľudského či ponižujúceho zaobchádzania. V súvislosti s namietanou nezákonnosťou a nedôvodnosťou napadnutého uznesenia (bod 7 a 8 tohto uznesenia, pozn.), sťažovateľ považuje rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu za zasahujúce do jeho základného práva vlastniť a pokojne užívať svoj majetok. Poukázal pritom aj na garancie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vyjadrenie Špecializovaného trestného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie Špecializovaného trestného súdu:

10. Špecializovaný trestný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril v podaní doručenom ústavnému súdu 19. júna 2024, v ktorom odkázal na obsah napadnutého uznesenia, v ktorom sa podľa jeho názoru vysporiadal so všetkými sťažovateľovými námietkami.

III.2. Replika sťažovateľa:

11. Sťažovateľ vo svojej replike doručenej ústavnému súdu 1. júla 2024 uviedol, že vyjadrenie Špecializovaného trestného súdu žiadnym spôsobom nespochybnilo ním v ústavnej sťažnosti uplatnené námietky, a vyjadril nesúhlas s tvrdením, že Špecializovaný trestný súd sa v napadnutom uznesení vysporiadal so všetkými jeho sťažnostnými námietkami. Zotrval pritom na argumentácii uplatnenej v ústavnej sťažnosti. Zopakoval tvrdenia týkajúce sa nevysporiadania sa súdu s neprimeranosťou zásahu do jeho základných práv a tvrdenia týkajúce sa dosahu a účinkov nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 1/2021-164 z 27. septembra 2023 (pozri bod 7 tohto nálezu, pozn.),

v nadväznosti na čo konštatoval nezákonnosť a nedôvodnosť napadnutého uznesenia. Ozrejmilo, že od podania ústavnej sťažnosti nedošlo v jeho trestnej veci k žiadnej relevantnej zmene, t. j. nebolo mu doručené ani iným postupom oznámené rozhodnutie o sťažnosti, ktorú ako obvinený podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia, čo však podaním doručeným ústavnému súdu 6. augusta 2024 doplnil o informáciu, že vo veci už došlo 18. júla 2024 k rozhodnutiu o ním podanej sťažnosti, ktorá bola ako nedôvodná zamietnutá.

12. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením ním označených práv (bod 1 tohto nálezu, pozn.) je založená na tvrdení o nezákonnosti, neprimeranosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia Špecializovaného trestného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažovateľova sťažnosť podaná proti uzneseniu úradu európskej prokuratúry o zaistení jeho nehnuteľností a peňažných prostriedkov.

IV.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

14. Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre zhrnul kritériá, podľa ktorých posudzuje ústavnosť rozhodnutí týkajúcich sa zaistenia majetku v trestnom konaní z pohľadu práva na súdnu ochranu zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Rozhodnutie sa považuje za ústavne súladné, ak má zákonný podklad, vydá ho príslušný štátny orgán a nie je prejavom svojvôle. Zároveň platí, že rozhodnutie musí dodržať spravodlivú rovnováhu medzi legitímnym záujmom, ktorý je zaistením majetku sledovaný, a medzi ochranou základných práv jednotlivca (m. m. IV. ÚS 577/2021).

15. Vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktoré sa týkali zaistenia majetku podľa § 425 Trestného poriadku, už ústavný súd skonštatoval, že súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo podstatné otázky vo veci sťažovateľov. Všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníka konania, je však povinný na procesné úkony účastníka reagovať primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom (m. m. IV. ÚS 577/2021).

16. Na základe takto určených hraníc svojho prieskumu pri namietanom porušení čl. 46 ods. 1 ústavy potom ústavný súd považuje za potrebné zasiahnuť vtedy, ak je namietané rozhodnutie o zaistení majetku svojvoľné, teda rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, alebo odôvodnenie popiera účel a význam použitých právnych noriem (m. m. I. ÚS 66/2021, IV. ÚS 577/2021).

17. Zároveň je potrebné uviesť, že pri zaistení majetku ide o obmedzenie len dočasné, svojím charakterom predbežné a zaisťovacie, keďže jeho účelom je zabezpečenie majetku pre potreby prípadného výkonu rozhodnutia vo veci samej, ktoré sa zaisteného majetku bude týkať (pozri

k tomu aj IV. ÚS 577/2021). Možno pritom konštatovať, že pri prieskume súdnych rozhodnutí dočasnej povahy je ústavný súd vzhľadom na svoje postavenie a právomoci pomerne zdržanlivý.

18. Konanie o ústavnej sťažnosti totiž nemožno považovať za pokračovanie trestného konania a posúdenie splnenia podmienok na zaistenie majetku v trestnom konaní je v právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Rozhodnutie ústavného súdu sa týka len prípadných porušení práv a slobôd zaručených v ústavnom poriadku (m. m. II. ÚS 242/2021).

19. Vo vzťahu k interpretácii čl. 6 ods. 1 dohovoru Európskeho súdu pre ľudské práva vo svojej judikatúre uviedol, že toto ustanovenie zaväzuje súd uviesť dôvody svojho rozhodnutia, pričom rozsah tejto povinnosti sa môže líšiť v závislosti od povahy rozhodnutia. Vzhľadom na nevyhnutnosť prihliadať *inter alia* na rôznorodosť vyjadrení účastníkov konania a procesnoprávne predpisy platné v jednotlivých štátoch môže byť otázka posúdenia porušenia povinnosti všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dôvody vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru posúdená len s prihliadnutím na okolnosti prípadu (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. 12. 1994 vo veci Torija vs. Španielsko, sťažnosť č. 303-A; m. m. III. ÚS 251/2022).

20. Sťažovateľ dôvodí, že po strate účinnosti § 58 ods. 2 a 3 Trestného zákona (nález ústavného súdu, pozn.), na poklade ktorých bolo založené zaistenie jeho nehnuteľností a peňažných prostriedkov, už neboli pre ich zaistenie splnené zákonné predpoklady. Špecializovaný trestný súd sa podľa jeho názoru nezaoberal dosahom a účinkami nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 1/2021-164 z 27. septembra 2023, na ktoré v podanej sťažnosti poukazoval. Odôvodnenie Špecializovaného trestného súdu, že trest prepadnutia majetku sa ukladá aj fakultatívne podľa § 58 ods. 1 Trestného zákona, a teda je jeho uloženie ponechané na uvážení súdu, a tak je v okolnostiach jeho veci aj zákonné, je podľa názoru sťažovateľa nedostatočné a nezákonné, keďže v jeho prípade nebolo zaistenie pôvodne odôvodnené s poukazom na § 58 ods. 1 Trestného poriadku.

21. Ústavný súd sa oboznámil so znením uznesenia úradu európskej prokuratúry, ako aj s napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu, ktoré v zmysle jeho judikatúry tvoria z hľadiska predmetu konania jeden celok. Zistil pritom, že požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, tak ako vyplývajú z ustálenej rozhodovacej praxe, neboli v prípade napadnutého uznesenia naplnené.

22. V uznesení európskej prokuratúry (zo 4. októbra 2023, pozn.) prokurátorka dôvodila, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, ktorý patrí do skupiny trestných činov vymedzených v § 58 ods. 3 Trestného zákona účinného v rozhodnom období, s ktorým zákon spája uloženie trestu prepadnutia majetku ako obligatórneho následku v prípade uznania viny za jeho spáchanie, a to bez potreby naplnenia podmienok podľa § 58 ods. 1 Trestného zákona a bez ohľadu na pôvod, resp. spôsob jeho nadobudnutia. Z uznesenia ďalej vyplýva, že na podklade uvedených skutočností je možné uloženie trestu prepadnutia majetku v sťažovateľovej veci očakávať, pričom dôvodnosť právnej kvalifikácie skutkov, z ktorých je sťažovateľ obvinený, aj naďalej pretrváva (s. 6 uznesenia úradu európskej prokuratúry, pozn.). Prokurátorka pritom poukázala na povahu a závažnosť dotknutej trestnej činnosti, ktorú mal vyjadrovať samotný § 58 ods. 3 Trestného zákona a ktorá mala byť vykonávaná v rámci organizovanej skupiny. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal sťažnosť,

na podklade ktorej Špecializovaný trestný súd v napadnutom uznesení konštatoval správnosť sťažovateľovej argumentácie týkajúcej sa existencie nálezu ústavného súdu vyhláseného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 20. októbra 2023, v zmysle ktorého stratili účinnosť pôvodné ustanovenia § 58 ods. 2 a 3 Trestného zákona. Zároveň však uzatvoril, že trest prepadnutia majetku možno uložiť aj fakultatívne v zmysle § 58 ods. 1 Trestného zákona, pričom jeho uloženie je ponechané na úvahe súdu. Podľa názoru Špecializovaného trestného súdu je sťažovateľ stíhaný pre trestný čin, pre ktorý je možné podľa § 58 ods. 1 Trestného zákona uložiť trest prepadnutia majetku, a teda boli pre zaistenie jeho majetku splnené zákonné predpoklady, ktoré boli zároveň náležité odôvodnené. K zákonnosti zaistenia sťažovateľovho majetku doplnil, že je predčasné vyjadrovať sa k uloženiu trestu prepadnutia majetku, keďže v sťažovateľovom prípade nedošlo k uloženiu trestu či ochranného opatrenia, ale došlo k zaisteniu majetku, čo je opatrenie dočasnej a zabezpečovacej povahy, ktoré nesmeruje k odňatiu jeho vlastníctva, ale k jeho obmedzeniu v oprávneniach ním disponovať a užívať ho.

23. Z popísaných skutočností je zrejmé, že Špecializovaný trestný súd reagoval na sťažovateľove sťažnostné tvrdenia týkajúce sa existencie a záverov nálezu ústavného súdu, avšak ústavný súd musí prisvedčiť sťažovateľovej argumentácii, že odpoveď súdu nebola v okolnostiach prejednávanej veci dostatočná. Úrad európskej prokuratúry totiž skutočne založil svoje rozhodnutie o zaistení majetku (zo 4. októbra 2023, pozn.) na podklade § 58 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý neskôr (20. októbra 2023, pozn.) stratil účinnosť, čo Špecializovaný trestný súd síce skonštatoval, avšak odôvodnenie zaistenia majetku (z 23. novembra 2023, pozn.) automaticky subsumoval pod § 58 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na to, že uloženie trestu prepadnutia majetku je ponechané na uvážení súdu a pre vydanie uznesenia úradu európskej prokuratúry boli naplnené zákonné predpoklady. Ústavný súd na jednej strane rozumie naratívu zvolenej argumentácie Špecializovaného trestného súdu, na druhej strane však musí konštatovať, že jej obsah nemožno označiť v prejednávanom prípade za ústavne udržateľný. Zvolená argumentácia Špecializovaného trestného súdu totiž nevyčerpáva celý predmet prieskumu, keď opomína venovať pozornosť pomerom páchatel'a (ktoré tvoria hypotézu právnej normy jednak v § 58 ods. 1 Trestného zákona, ako aj v § 425 ods. 1 Trestného poriadku), čo sa následne defektne prenáša aj do skutočnosti, že v napadnutom uznesení nie je dostatočne a vyčerpávajúco vysvetlená potreba očakávania uloženia trestu prepadnutia majetku (§ 425 ods. 1 Trestného poriadku). Očakávanie uloženia trestu prepadnutia majetku pritom musí byť vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvineného reálne, nie iba teoretické. Inak by sa inštitút zaistenia výkonu trestu prepadnutia majetku stal pri vybraných kategóriách trestných činov *de facto* obligatórny. Úvaha, ktorá zrozumiteľne odôvodňuje také reálne očakávanie, musí byť v rozhodnutí prokurátora alebo súdu prítomná. Nemožno uprieť snahe Špecializovaného trestného súdu vyjsť v ústrety už zmieneným zákonným podmienkam (od relevantnej posudkovej časti odôvodnenia od s. 5 sa im sústredene venuje najmä na s. 8), ich vyhodnotenie však bolo v okolnostiach prejednávanej veci neúplné a vzhľadom na vážne dôsledky zásahu do majetkovej sféry obvineného v rámci tohto zaist'ovacieho inštitútu preto aj ústavne neudržateľné. Odpoveď na uvedené skutočnosti nedáva ani uznesenie úradu európskej prokuratúry, na ktoré napokon uznesenie Špecializovaného trestného súdu v tejto súvislosti ani neodkazuje. Ústavnou sťažnosťou napadnuté rozhodnutie sa tak za daných okolností javí ako predčasné.

24. V tejto súvislosti možno po derogačnom náleze ústavného súdu č. k. PL. ÚS 1/2021-164 z 27. septembra 2023 hovoriť všeobecne o sprísnení nárokov na odôvodnenie rozhodnutí o zaistení majetku pre účely výkonu trestu prepadnutia majetku, keďže prokurátor či súd môže, ale nemusí trest prepadnutia majetku uložiť a podmienka očakávania uloženia trestu prepadnutia majetku si tak vyžaduje v porovnaní s odkazom na predtým obligatórny trest prepadnutia majetku podrobnejšiu vysvetľujúcu argumentáciu. Rovnako ústavný súd v tejto súvislosti upozorňuje na primeranú aplikáciu východísk z konania sp. zn. II. ÚS 480/2021, ktoré je potrebné *mutatis mutandis* pri rozhodovaní zohľadniť.

25. Sumarizujúc už uvedené skutočnosti, v okolnostiach preskúmvanej veci ide (podľa Špecializovaného trestného súdu) o fakultatívny režim zaistenia majetku (v nadväznosti na závery nálezu ústavného súdu, pozn.). Podmienkou nariadenia zaistenia majetku pre účely zaistenia výkonu trestu prepadnutia majetku podľa § 425 ods. 1 prvej vety Trestného poriadku však je, že uloženie trestu prepadnutia majetku „*vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvineného treba očakávať*“. V zmysle už uvedeného teda len samotná skutočnosť, že proti obvineným sa vedie trestné stíhanie pre niektorý z trestných činov, za ktoré je možný trest prepadnutia majetku podľa § 58 ods. 1 Trestného zákona, nemôže byť dôvodom zaistenia majetku podľa príslušného zákonného ustanovenia (pozri Čentěš, J., Kurilovská, L., Šimovček, I., Burda, E. a kol. *Trestný poriadok II. Komentár*. Bratislava : C. H. Beck, 2021.). V konkrétnom prípade je preto potrebné zhodnotiť všetky dôležité okolnosti veci z pohľadu § 34 a § 58 ods. 1 Trestného zákona (podobne napr. Šámal, P. a kol. *Trestní řád. Komentář. II. Díl. 5. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 2421.) (m. m. II. ÚS 480/2021). Ústavný súd teda v závere konštatuje, že sa musel stotožniť s námietkou nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia v tejto jeho časti (najskôr aplikácia § 58 ods. 3 Trestného zákona, následný odkaz na § 58 ods. 1 Trestného zákona s odkazom na splnenie zákonných predpokladov a náležité odôvodnenie, pozn.), pričom Špecializovaný trestný súd by mal vo svojom následnom rozhodnutí uviesť, na základe akých dôkazov, akých skutkových zistení a akých úvah dospel k záveru o tom, že u sťažovateľa treba uloženie trestu prepadnutia majetku očakávať, a vysvetliť, aké právne úvahy ho viedli k tomuto záveru (m. m. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 16/2015), najmä pokiaľ došlo k zmene právnej úpravy vo vzťahu k podmienkam ukladania trestu prepadnutia majetku.

26. Sťažovateľ súčasne namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia aj v súvislosti s otázkou primeranosti zaistenia jeho majetku. Argumentuje, že nemá „*právne vymedzené ani základné nevyhnutné životné minimum, na ktoré sa zaistenie jeho majetku nevzťahuje*“.

27. Ak ide o otázku spravodlivej rovnováhy, resp. primeranosti zaistenia majetku, dôležitou je aj skutočnosť, či rozsah zaistenia majetku zodpovedá jeho účelu, teda či nie je neprimeraný zaistenému nároku, resp. k trestnej sankcii (k významu dĺžky trvania zaistenia majetku a primeranosti vzhľadom na zaistený nárok alebo trest pozri podrobnejšie napr. Karahasanoğlu, § 151 – § 152).

28. Vo vzťahu k tejto časti sťažovateľových námietok v rozsahu a spôsobom, v ktorom boli uplatnené, ústavný súd našiel odpoveď v napadnutom uznesení Špecializovaného trestného súdu (s. 7 posledný odsek), ktorá sa ústavnému súdu nejaví ako ústavne neakceptovateľná. Avšak vzhľadom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho práva v súvislosti s nedostatočným odôvodnením týkajúcim sa samotnej podstaty zaistenia majetku na účely výkonu trestu prepadnutia

majetku bude úlohou Špecializovaného trestného súdu po vrátení veci na ďalšie konanie opätovne sa vysporiadať aj s touto časťou sťažovateľových námietok.

29. V nadväznosti na popísané skutočnosti ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením Špecializovaného trestného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu) v súvislosti s nenaplnením všetkých kritérií, podľa ktorých sa posudzuje ústavnosť rozhodnutí týkajúcich sa zaistenia majetku v trestnom konaní. Jeho ústavná neudržateľnosť spočíva v tom, že je odôvodnené len všeobecným a abstraktným spôsobom, teda nedostatočne (bod 23 a 25 tohto nálezu, pozn.). S prihliadnutím na uvedený záver ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil Špecializovanému trestnému súdu na ďalšie konanie. V zmysle § 134 ods. 1 druhej vety zákona o ústavnom súde je Špecializovaný trestný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu, preto jeho úlohou bude po vrátení mu veci na ďalšie konanie rešpektovať názor vyplývajúci z odôvodnenia tohto nálezu a opätovne rozhodnúť vo veci sťažnosti sťažovateľa podanej proti uzneseniu úradu európskej prokuratúry v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami kladenými na takéto rozhodnutie. Ústavný súd považuje za potrebné akcentovať, že posúdenie splnenia podmienok na zaistenie majetku sťažovateľa ostáva aj po zrušení rozhodnutia plne vecou sudcovskej úvahy, avšak je potrebné v rámci nej posúdiť aj ďalšie relevantné skutočnosti prezentované v tomto náleze (bod 23 až 25 tohto nálezu, pozn.).

IV.2. K namietanému porušeniu čl. 3 dohovoru a čl. 16 ods. 2 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru a čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy, čl. 4 a čl. 17 ods. 1 charty a čl. 13 ods. 4 ústavy:

30. Sťažovateľ namieta porušenie zákazu neľudského či ponižujúceho zaobchádzania v nadväznosti na tvrdenú neprimeranosť zásahu do svojho majetku. V súvislosti s namietanou nezákonnosťou a nedôvodnosťou napadnutého uznesenia považuje napadnuté uznesenie Špecializovaného trestného súdu za zasahujúce aj do jeho základného práva vlastníť a pokojne užívať svoj majetok. V zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu zaistenie samotné je nepochybne opatrením zasahujúcim do základného práva na pokojné užívanie majetku a ako také je pod ochranou ústavného súdu. Na strane druhej treba pripomenúť, že ide o opatrenie dočasné, svojou povahou predbežné a zaistovacie, ktoré nepredstavuje konečné rozhodnutie vo veci. Nemožno teda hovoriť o „zbavení majetku“, ale svojou povahou ide o opatrenie vzťahujúce sa na obmedzenie „užívania majetku“ podľa čl. 1 ods. 2 dodatkového protokolu. Ale aj táto norma musí byť interpretovaná v rámci všeobecného princípu zakotveného v norme prvej, t. j. pokojného užívania majetku tak, aby medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom bol rozumný vzťah proporcionality.

31. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy, podľa čl. 17 charty, namietané porušenie práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a základné právo zakazujúce neľudské a ponižujúce zaobchádzanie podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, čl. 3 dohovoru a čl. 4 charty, ústavný súd zdôrazňuje, že dôvodom vyhovievania ústavnej sťažnosti v časti namietajúcej porušenie práv procesnej povahy je výlučne nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia Špecializovaného trestného súdu. Práve podstata takto identifikovanej vady má za následok, že ústavný súd nemohol zaujať meritórne stanovisko k otázke proporcionality zásahu do základného práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku

vykonaného napadnutým uznesením, ako ani k otázke porušenia zákazu neľudského a ponižujúceho zaobchádzania, keďže sťažovateľ argumentáciu v tomto smere prepojil s otázkou primeranosti zásahu do jeho majetku (pozri bod 27 tohto nálezu, pozn.). Vyslovenie porušenia základných práv hmotnej povahy tak neprichádza do úvahy, pretože by sa muselo opierať o dôvody, ktoré Špecializovaný trestný súd vo svojom napadnutom uznesení neodhalil a bude posudzovať opätovne, v dôsledku čoho by úvahy ústavného súdu zakladajúce vyhovie ústavnej sťažnosti v tejto jej časti museli vychádzať len z hypotetických domnienok. Preto v tejto časti ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario* nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

32. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie čl. 13 ods. 4 ústavy, ktorý má však charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011). Keďže citovaný článok neformuluje žiadne konkrétne základné právo ani slobodu dotknutej osoby, ústavný súd ústavnej sťažnosti v tejto jej časti podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde *a contrario* nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

33. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 713,96 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

34. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby predstavuje za rok 2024 sumu 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti), čo predstavuje celkom sumu 713,96 eur. Repliku sťažovateľa doručenú 1. júla 2024 ústavný súd nevyhodnotil vzhľadom na jej obsah ako podanie rozhodné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je Špecializovaný trestný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu